

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding Manuele Therapie
deeltijd

Hogeschool Rotterdam

**De kracht van
kennis.**

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding Manuele Therapie
deeltijd

Hogeschool Rotterdam

CROHO nr.:70072

Hobéon Certificering

Datum

4 juni 2018

Auditpanel

Dhr. drs. R.B. van der Herberg
Dhr. prof. dr. EE.M.C. Witvrouw
Dhr. drs. J.K.C. Bloo
Dhr. E. Wesselink

Secretaris

Dhr. drs. G.W.M.C. Broers

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	5
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	7
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	21
6.	AANBEVELINGEN	23
BIJLAGE I	Scoretabel	25
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	27
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	31
BIJLAGE IV	Overzicht auditpanel	33

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool Rotterdam
status instelling	Instelling is bekostigd. Masteropleiding Manuele Therapie is onbekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Master Manuele Therapie
registratienummer croho	70072
domein/sector croho	Gezondheidszorg
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Hbo-master
graad en titel	Master of Science
aantal studiepunten	87 EC's
afstudeerrichtingen	-
locatie	Rotterdam
variant	Deeltijd
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	23 maart 2018
contactpersoon opleiding	Mw. K.C. Buijs MME k.c.buijs@hr.nl

2. SAMENVATTING

De master Manuele Therapie (hierna: MMT), is een driejarige deeltijdopleiding die bachelor afgestudeerde fysiotherapeuten opleidt tot manueel therapeut op hbo-masterniveau. Deze opleiding maakt deel uit van de zeven onbekostigde masteropleidingen op dit terrein en die geregistreerd zijn in het Centraal Kwaliteitsregister van het KNGF. De opleiding is ontwikkeld om tegemoet te komen aan de toenemende vraag naar masteropgeleide zorgspecialisten binnen het neuromusculoskeletaal domein. Als specialisatie binnen fysiotherapie richt manuele therapie zich op cliënten met bewegings-/houdingsklachten en die verband houden met het neuromusculoskeletale systeem. Bovendien kan hij problemen analyseren die een alternatieve en/of nieuwe aanpak behoeven. De masteropgeleide manueel therapeut werkt veelal in teamverband samen met andere disciplines binnen het (para)medisch en sociaal-agogische domein.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

MMT hanteert een beroepsbeeld dat aansluit bij de eisen van het beroepenveld. Het landelijk beroepscompetentieprofiel is herzien in 2014 en vormt sinds 2016 de basis voor het curriculum van de MMT-opleiding. De beroepsrollen zijn hierin beschreven en geven een eenduidig beeld waartoe MMT opleidt. De onderzoekscomponent is in het profiel expliciet opgenomen en verder uitgewerkt. Internationalisering kan nadrukkelijker in de set eindkwalificaties verwerkt worden. De nauwe samenwerking tussen de opleiding met het Kenniscentrum Zorginnovatie en de lectoraten biedt perspectief voor een verdere uitwerking van de onderzoekscomponent binnen MMT. De opleiding beschikt over een werkveldcommissie die haar informeert over ontwikkelingen in het werkveld; deze verdient wel nog een bredere samenstelling met vertegenwoordigers uit de masteropleiding die in het veld al een actieve rol vervullen. Het auditpanel beoordeelt standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

MMT beschikt over een inzichtelijk curriculum dat is vormgegeven vanuit het biopsychosociaal model. Zij onderscheidt vier leerlijnen die gericht zijn op vakinhoud, onderzoeksvaardigheden en het functioneren in een manueel therapeutische setting. In de competentiedekkingsmatrix is het beroepscompetentieprofiel uitgewerkt tot op het niveau van de verschillende modules en toetsvormen. Zo is de samenhang tussen de studieonderdelen duidelijk alsmede en is duidelijk hoe deze bijdragen aan het behalen van de eindkwalificaties. Het didactisch concept is gericht op de wisselwerking tussen theorie en praktijk. Het docententeam is zowel vakinhoudelijk als didactisch gekwalificeerd om de opleiding te verzorgen. De opleidingsspecifieke voorzieningen zijn sober maar toereikend.

De internationale component is nog een punt van aandacht, waarbij de opleiding inmiddels de eerste stappen heeft gezet door samenwerking met drie universiteiten in Vlaanderen. Het auditpanel beoordeelt standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3. Toetsing

MMT beschikt over een goed doordacht en adequaat vormgegeven toetsstelsel. Docent-examinatoren voeren het toetsbeleid op deskundige wijze uit; toetsvorm en inhoud van de toetsen sluiten aan bij de eindkwalificaties en de hiervan afgeleide leerdoelen. Bij de beoordeling van toetsen/beroepsopdrachten past MMT systematisch het vier-ogenprincipe toe. De kwaliteit van de toetsen is zowel toetstechnisch als inhoudelijk goed; het brede pallet aan toetsen is gericht op competentiegerichte toetsen en daarmee in overeenstemming met de didactische uitgangspunten van de opleiding. De toetswijze is adequaat, passend bij een masteropleiding en sluit aan op de doelgroep van de opleiding. De door het auditpanel bestudeerde toetsen en beroepsopdrachten representeren het masterniveau; zij zijn als toets betrouwbaar en valide en bieden studenten in ruime mate gelegenheid hun kennis te tonen.

Als goed kwalificeert het auditpanel de wijze waarop de opleiding het pallet aan toetsen evalueert en de resultaten opleidingsbreed bespreekt. De door het auditpanel bestudeerde beoordelingsformulieren van afstudeerwerken (theses, assessments, etc.) geven studenten een duidelijk beeld van hun prestatie; zij zijn voorzien van een toelichting per oordeel. De opleiding beschikt over een goed vormgegeven afstudeertraject, waarbij studenten ruim de gelegenheid krijgen om hun kennis en kunde te tonen. Het auditpanel beoordeelt standaard 3 als 'goed'.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

Alumni en werkveld zijn tevreden over het niveau van afgestudeerde MMT'ers. Om het afstudeerniveau te bepalen, heeft het auditpanel verschillende afstudeerproducten bestudeerd, waaronder theses, *swot*-analyses en implementatieplannen. Deze representeren in voldoende mate het hbo-masterniveau. Het auditpanel beoordeelt standaard 4 als 'voldoende'.

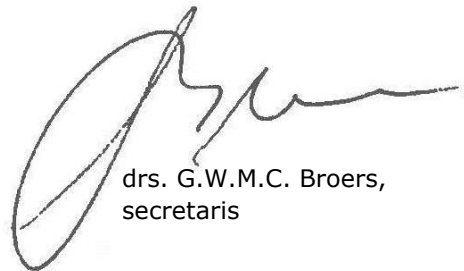
Algemene conclusie:

Het auditpanel stelt vast, dat de hbo-masteropleiding Manuele Therapie van de Hogeschool Rotterdam beschikt over een curriculum dat op inzichtelijke wijze is uitgewerkt en waarbij de eindkwalificaties, de doelstellingen per studieonderdeel en de vakinhoud aansluiten bij de eisen van het werkveld. Het docententeam is vakinhoudelijk deskundig en veelal uit de praktijk afkomstig. De afstudeerproducten representeren het hbo-masterniveau. Het auditpanel komt dan ook, de beslisregels van de NVAO in acht nemend, tot het oordeel 'voldoende' voor de masteropleiding Manuele Therapie van de Hogeschool Rotterdam in de variant deeltijd.

Den Haag, 4 juni 2018

drs. R.B. van der Herberg,
voorzitter

drs. G.W.M.C. Broers,
secretaris

3. INLEIDING

De opleiding Master Manuele Therapie is in 2007 ontwikkeld omdat in het werkveld steeds meer vraag ontstond naar master opgeleide manueel therapeuten als eigenstandig specialisme binnen het brede vakgebied fysiotherapie. Het landelijk beroepscompetentieprofiel van MMT is in 2014 herzien in opdracht van de beroepsvereniging voor manueel therapeuten (NVMT). Dit specifiek op manuele therapie gerichte profiel sluit aan op het profiel van de fysiotherapeut.

MMT behoort sinds 2011 tot het Instituut voor Gezondheidszorg (hierna: IvG) van de Hogeschool Rotterdam en is, naast verschillende bacheloropleidingen, één van de masters die zij aanbiedt waarvan er twee bekostigd en drie onbekostigd zijn. Een onderwijsmanager stuurt de opleiding organisatorisch aan; de operationele aansturing is in handen van de programmaleider. Vijf docenten zijn verantwoordelijk voor de vier leerlijnen die MMT onderscheidt (zie hierna).

Binnen IvG werkt MMT nauw samen met masteropleidingen op de terreinen sportfysiotherapie en kindfysiotherapie. MMT-docenten verzorgen ook lessen bij andere masteropleidingen binnen het domein Gezondheidszorg. Verder participeert MMT in het hogeschoolbrede netwerk van masteropleidingen die elkaar ondersteunen en daarbij gezamenlijk beleid ontwikkelen, bijvoorbeeld op het terrein van de instroom van studenten maar ook rond voorzieningen en de presentatie naar buiten. De opleiding beschikt over een curriculumraad, een opleidingscommissie en een beroepenveldcommissie.

De herziening van het beroepscompetentieprofiel MMT heeft geleid tot een aantal aanpassingen in het curriculum. Zo is de leerlijn Management en Organisatie inhoudelijk aangepast hetgeen leidde tot de nieuwe leerlijn Managen van Zorg. Studenten voeren binnen deze leerlijn zelfstandig projecten uit. De leerlijn Beroepsontwikkelaar is omgezet in de leerlijn Beroepsinnovator, die beter aansluit op het herzien beroepscompetentieprofiel. Beide andere leerlijnen: Specialist en Stage/Intervisie/Supervisie/Communicatie, bleven ongewijzigd.

Vorige accreditatie

De opleiding is in 2012 gevisiteerd en vervolgens door de NVAO geaccrediteerd. In 2016 heeft een interne audit plaatsgevonden. Beide beoordelingen leidden tot een aantal verbeteradviezen die we hierna kort samenvatten. Geursiveerd zijn de verbetermaatregelen van MMT samengevat.

- De kwaliteit van toetsing en beoordeling: de opleiding zou met een toetsdekkingsmatrix duidelijker kunnen verantwoorden waar zij in het curriculum de competenties op eindniveau aftoetst. *De opleiding beschikt thans over een goed uitwerkt toetsstelsel waarin de relatie tussen de toetsen en de door de student te bereiken competenties helder is beschreven.*
- De kwaliteit van het afstudeerprogramma: beschrijf het afstudeerprogramma voor de verschillende studentcohorten conform de beschrijving in de Onderwijs- en Examenregeling en het toetsplan. *De opleiding informeert thans haar studenten uitgebreid over het breed opgezette afstudeerprogramma waarbij zij werken aan verschillende afstudeerwerken.*
- Internationaliseringsbeleid: versterk de internationale banden. *De opleiding heeft op dit punt stappen gezet door samenwerking met drie Vlaamse universiteiten. Hier ligt volgens het auditpanel nog wel ontwikkelpotentieel. De opleiding onderkent dit en neemt initiatieven om de internationale component te versterken.*
- Kwaliteit van het programma: zorg voor een sterkere koppeling tussen leerdoelen, competentiegebieden, competenties en BoKS. *Dit is uitgewerkt in het nieuw competentieprofiel 2014 en de competentiedekkingsmatrix 2014.*

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (*associate degree*, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Beroepsbeeld en Rotterdamse profilering

De manueel therapeut richt zich op complexe gezondheidsproblemen van cliënten met bewegings-/houdingsklachten die terug te voeren zijn op het neuromusculoskeletale systeem en die leiden tot beperkingen in bewegen en participatie. De tot master opgeleide manueel therapeut weet zijn deskundigheid, zoals de opleiding het verwoordt, op een moreel verantwoordelijke wijze in te zetten om, rekening houdend met de context waarbinnen de cliënt functioneert, de best mogelijke hulp te bepalen. Manueel therapeuten functioneren veelal in een multidisciplinaire setting en moeten veel afstemmen met beroepsbeoefenaren uit aanpalende of andere disciplines. Tot het beroepsbeeld behoort verder het opleiden van collega's, het coachen en ondersteuning bieden aan andere professionals. Het auditpanel stelt vast, en het werkveld bevestigde dit tijdens de audit, dat de opleiding beschikt over een beroepsbeeld dat aansluit bij de eisen van het paramedisch werkveld.

MMT leidt op 'tot normatief-kritische manueel therapeuten'. Als vertrekpunt kiest zij de dagelijkse praktijk zonder daarbij de relevante bewijsvoering voor het manueel therapeutisch handelen uit het oog te verliezen. De omgeving waarbinnen de manueel therapeut functioneert, kenmerkt zich door complexiteit en onzekerheid: de opleiding leert studenten hiermee om te gaan.

Competentieprofiel en beroepsrollen

De opleiding hanteerde ten tijde van de audit nog twee beroepscompetentieprofielen: één uit 2009 en één uit 2014. Het competentieprofiel uit 2009 onderscheidt vier beroepsrollen (Specialist, Beroepsontwikkelaar, Professioneel leider en Adviseur), waaraan elf competenties zijn gekoppeld. Deze competenties representeerden in voldoende mate het masterniveau van de opleiding. In het profiel zijn de meest in het oog springende aandachtsgebieden en trends voor het vakgebied opgenomen die hun doorwerking hebben in zowel de vereiste eindkwalificaties van de afgestudeerde als in zijn werkzaamheden in de beroepspraktijk. Het beroepscompetentieprofiel uit 2014 onderscheidt zeven competentiegebieden op basis van het *CanMeds*-model: samenwerken, communiceren, maatschappelijk handelen, professioneel handelen, organiseren, kennis delen en wetenschap beoefenen. Ook deze competenties, breder geformuleerd dan die uit 2009, representeren eveneens het masterniveau in voldoende mate. Ieder competentiegebied is in beide beroepscompetentieprofielen (uit 2009 en 2014) uitgewerkt tot op detailniveau. Dit is op een inzichtelijke wijze gebeurd. Zo is, ter illustratie, het competentiegebied 'maatschappelijk handelen' uitgewerkt in: het herkennen van determinanten van ziekte en gezondheid, het bevorderen van de gezondheid van cliënten, het handelen volgens wettelijke bepalingen en beroepscode en het kunnen optreden bij negatieve effecten van hulpverlening en incidenten. Het profiel is actueel en sluit aan bij de eisen van het werkveld, zo stelt het auditpanel vast.

Aan de verschillende competentiegebieden zijn beroepsrollen, zoals die van specialist en adviseur gekoppeld. Aan deze beroepsrollen zijn vervolgens leerlijnen verbonden. Zo is de beroepsrol Specialist gekoppeld aan de leerlijn Specialist, de beroepsrol Beroepsontwikkelaar is gekoppeld aan de leerlijn Beroepsontwikkelaar/Beroepsinnovator, de beroepsrol Professioneel leider/Adviseur is gekoppeld aan de leerlijn Management en Organisatie en sedert 2016 aan de leerlijn Managen van Zorg. Alle rollen zijn gekoppeld aan de leerlijn Stage/Intervisie/Supervisie/Communicatie. Verder heeft de opleiding in een competentiedekkingsmatrix het beroepscompetentieprofiel afgezet tegen de vier leerlijnen, de modules en de toetsvormen.

Internationale component en Dublin Descriptoren

De internationale kaders voor het opleiden van manueeltherapeuten en voor de uitvoering van het beroep zijn opgesteld binnen de *Educational Standards in Orthopaedic Manipulative Therapy*. Deze zijn vervolgens verwerkt in het landelijk competentieprofiel. De overkoepelende beroepsvereniging van manueel therapeuten, NVMT, is volwaardig lid van de internationale beroepsvereniging, de IFOMPT. Het Koninklijk Nederlands genootschap voor Fysiotherapie. (waarvan NVMT een onderdeel vormt) heeft het masterniveau van de opleiding gerelateerd aan het Europees kwalificatieraamwerk, niveau 7. MMT heeft op haar beurt het beroepscompetentieprofiel gekoppeld aan de Dublin Descriptoren. De opleidingen kunnen de internationale component op landelijk niveau nog herkenbaarder dan thans het geval is in het beroepscompetentieprofiel verwerken, zo stelt het auditpanel vast. Hierbij kan MMT samen optrekken met de master sportfysiotherapie en IFSPT bij het verder vormgeven aan het musculoskeletale vakgebied.

Onderzoekscomponent

Wat betreft de onderzoekscomponent, staat de opleiding op het standpunt dat het praktijkgerichte onderzoek van de manueel therapeut multi- en/of transdisciplinair is. De opleiding legt, terecht voor een masteropleiding, de nadruk op de onderzoekscomponent binnen het beroepscompetentieprofiel. Zo is in het profiel vermeld, dat de manueel therapeut een bijdrage levert aan de ontwikkeling van klinische expertise, aan een gespecialiseerde kennisbasis en aan wetenschappelijk onderzoek. Voorbeelden hiervan zijn:

- de MMT'er verzorgt kennisoverdracht over een specialistisch manueel therapeutisch onderwerp.
- de MMT'er stelt protocollen op, op basis van nieuwe wetenschappelijke inzichten.
- de MMT'er bepaalt de waarde van resultaten en conclusies uit onderzoek voor de eigen klinische praktijk.

MMT is in nauw overleg met de lectoren op zoek naar een verdere ontwikkeling van toegepast onderzoek in het master onderwijs. Zij werkt daartoe samen met het Kenniscentrum Zorginnovatie en de lectoraten 'Bewegen naar Gezondheid' en 'Technische Innovatie in de Zorg'. In overleg met de beide lectoren zijn thema's geformuleerd waarbinnen studenten kunnen afstuderen. Uit de onderzoeksagenda van de masteropleiding binnen fysiotherapie is af te leiden, dat deze bestaat uit de thema's Bewegen naar gezondheid, (chronische) Muskuloskeletale pijn en Proprioceptie en de mate waarin bewegingen vloeiend worden uitgevoerd. Het auditpanel beoordeelt deze thema's als relevant voor het vakgebied en uitdagend voor de opleiding en ziet de samenhang met andere masteropleidingen. Het auditpanel apprecieert de duidelijke focus die de opleiding legt in haar onderzoeksdomein. Dit zorgt voor een betere begeleiding van de masterstudenten zowel kwalitatief als kwantitatief.

Rol werkveld

De opleidingen MMT beschikken op zowel landelijk niveau als iedere opleiding afzonderlijk over relaties met het werkveld. Zo beschikt de Rotterdamse opleiding over zowel formele als informele contacten met het werkveld en met onderzoeksgroepen en beroepsverenigingen. Ook voert de opleiding overleg met het KNGF en de NVMT. Met het werkveld bespreekt MMT landelijke ontwikkelingen en de implicaties hiervan op haar onderwijs.

Daarnaast zijn studenten een goed klankbord voor de opleiding omdat zij uit het fysiotherapeutisch werkveld afkomstig zijn. Binnen het IvG hebben de masteropleidingen op het terrein van fysiotherapie een gezamenlijke beroepenveldcommissie. Deze vergadert drie keer per jaar en bestaat uit zowel beroepsbeoefenaren uit het manueel therapeutisch domein als een hoogleraar van de Erasmus Universiteit Rotterdam. De opleiding kan de beroepenveldcommissie nog verder uitbreiden met representanten uit het MMT-werkveld, aldus het auditpanel.

Weging en Oordeel

De opleiding heeft een beroepsbeeld dat aansluit bij de eisen van het beroepenveld. Het legitimeren van het eigen handelen vanuit geldende professionele kaders, typeert de kernwaarde van deze masteropleiding. De opleidingen MMT beschikken op landelijk niveau over een duidelijk en actueel uitgewerkt beroepscompetentieprofiel. De beroepsrollen zijn duidelijk beschreven en geven een eenduidig beeld waartoe zij opleidt. De internationale component kunnen de opleidingen op landelijk niveau nog herkenbaarder dan thans het geval is in het beroepscompetentieprofiel verwerken. De onderzoekscomponent is in het profiel expliciet opgenomen en is verder geconcretiseerd. De nauwe samenwerking met het kenniscentrum en de lectoraten is vertrouwenwekkend en biedt perspectief voor een verdere uitwerking van de onderzoekscomponent binnen MMT. De opleiding heeft aansluiting met het werkveld maar kan het aantal MMT-leden die hun rol als beroepsontwikkelaar al hebben opgepakt in de beroepenveldcommissie verder uitbreiden. Het auditpanel beoordeelt standaard 1 als 'voldoende'.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*). Opleidings specifieke voorzieningen worden beoordeeld, tenzij het gaat om instellingsbrede voorzieningen waarover bij de ITK al is gerapporteerd.

Bevindingen

Onderwijsvisie, didactisch concept en vormgeving curriculum

MMT hanteert een onderwijsvisie die zij op een inzichtelijke wijze heeft uitgewerkt. Daarbij besteedt zij aandacht aan haar relatie met het werkveld, aan activerende leeromgeving die zich kenmerkt door praktijkgerelateerde opdrachten (*case based* onderwijs) en aan het leren in groepen waarbij zij de competentiegroei van haar studenten tot volwaardige MMT'ers centraal stelt. Wat studenten aanspreekt, is de keuze van de opleiding voor het biopsychosociaal model. De patiënt vormt daarbij het uitgangspunt en niet hun stoornis. Dit heeft de opleiding verder uitgewerkt in een visiedocument: 'Pijnproblemen kunnen nooit volledig worden verklaard vanuit de aanwezigheid van een bepaalde aandoening of fysieke stoornis alleen, maar kennen altijd een complexe samenhang van biomedische, psychologische en sociale factoren'. Recente theorieën rondom pijn en pijnbestrijding kan MMT in overleg met buitenlandse wo-instellingen nog verder verwerken in het curriculum.

Studenten verwerven op de eerste plaats kennis door zelfstudie. Daarnaast leert de student om zowel zijn kennis als de manueel therapeutische behandelmethoden ter discussie te stellen. De opleiding biedt studenten daarbij ondersteuning en de gelegenheid om binnen *learning communities* onder begeleiding van een docent kritisch te reflecteren op hun competentieontwikkeling, mede op basis van feedback van medestudenten en docenten. Deze *learning communities* vormen tevens een platform voor kenniscirculatie: studenten wisselen daarbij kennis uit, bijvoorbeeld op basis van bestudeerde literatuur en hun praktijkervaring. Dit is een didactische werkvorm die goed past bij de doelgroep waar de opleiding zich op richt. Specifiek voor docenten geldt, dat kenniscirculatie binnen het docententeam plaatsvindt binnen N@tschool en tijdens de ieder kwartaal geplande docentmeetings en scholingsactiviteiten.

MMT heeft haar opleiding vormgegeven rond vier leerlijnen: de leerlijn Specialist, de leerlijn Stage/Supervisie/Intervisie/Communicatie, de leerlijn Beroepsinnovator en de leerlijn Managen van Zorg. Het auditpanel stelt vast dat MMT de vier leerlijnen duidelijk heeft uitgewerkt. Daarbij loopt de leerlijn Stage/Supervisie/Intervisie/Communicatie als een rode draad door het curriculum en is nauw verbonden met eerstgenoemde leerlijn, de specialistenleerlijn. De leerlijn Stage/Supervisie/Intervisie/Communicatie heeft als doel om studenten te ondersteunen en te begeleiden bij hun ontwikkeling tot normatief-kritische manueel therapeuten. Het auditpanel acht de leerlijn Managen van Zorg een goed initiatief. Daarbij vindt het auditpanel het belangrijk dat de opleiding deze voor de beroepspraktijk belangrijke leerlijn verder integreert in het curriculum en meer 'deelt' met andere leerlijnen.

Studenten brengen tijdens hun stage (zie hierna) het geleerde in praktijk. Omgekeerd is de stagecomponent een belangrijk bron van input tijdens de lessen: de context van de beroepspraktijk staat daarbij centraal. Verder bezoeken eerstejaarsstudenten de derdejaarsstudenten binnen de kaders van educatief praktijkbezoek. Eerstejaarsstudenten leggen dan een complexe cliëntcasus voor en bespreken deze met derdejaars student. Ook kan een eerstejaars student meelopen in de praktijk van een derdejaarsstudent.

Het curriculum voor studenten die vanaf september 2016 zijn ingestroomd, is gebaseerd op de meest recente set competenties uit 2014 en dekt de zeven competentiegebieden (manueel therapeutisch handelen, communiceren, samenwerken, kennis delen en wetenschap beoefenen, maatschappelijk handelen, organiseren, professioneel handelen) in voldoende mate af, zo blijkt uit de competentiedekkingsmatrix. Voor studenten die vóór september 2016 zijn ingestroomd, geldt nog het landelijke beroepsprofiel uit 2009 en waarbinnen vier leerlijnen de vier beroepsrollen voldoende afdekken.

In elk studiejaar komen de vier leerlijnen aan bod. Binnen de leerlijn Specialist onderscheidt de opleiding verschillende modules: Technische vaardigheden, Conceptueel kader, *Low Back Syndromes and Hip Syndromes*, *Cervical Spine Syndromes* en *Complex Spine Related Syndromes*. De drie andere leerlijnen keren in de drie studiejaar telkens terug op een complexer niveau. Zo ontwikkelt de student zich na drie studiejaar tot een beroepsontwikkelaar en een beroepsinnovator op masterniveau en onderscheidt hij zich van een bachelor opgeleide fysiotherapeut.

MMT heeft het curriculum competentiegericht opgebouwd waarbij aandacht is voor casuïstiek en actuele vraagstukken uit de beroepspraktijk. De student werkt aan beroepsproducten die hun wortels hebben in hun beroepspraktijk. Een deel van de EC's kent de opleiding toe aan de leerresultaten uit deze opdrachten.

Vakinhoudelijke kennis en praktijkgericht onderzoek

Studenten die MMT afronden, beschikken over voldoende vakinhoudelijke kennis van het vakgebied. Het auditpanel baseert deze stellingname op een aantal waarnemingen. Zo waren de theses op masterniveau geschreven waarbij de gebruikte literatuur eveneens het masterniveau representeerde. De student toetst hypothesen en komt door vakinhoudelijke kennis, het bestuderen van literatuur en klinisch redeneren tot een duidelijke probleemanalyse. Het auditpanel merkt nog op, dat het fysiotherapeutisch handelen vooral steunt op het meer klassieke diagnose-behandelmodel. Bij het klinisch redeneren kan MMT overwegen om zich meer te richten op complexiteit/systeemdenken, waarbij preventie en een optimale gezondheid centraal staan.

Een deel van de opleiding heeft betrekking op het maatschappelijk handelen, professioneel handelen en organiseren. De manueel therapeut moet samenwerken met andere professionals, zorgverzekeraars, maatschappelijke organisaties, overheidsinstanties en/of beroepsverenigingen. In haar visiedocument besteedt MMT aandacht aan haar visie op *Evidence Based Practice* en koppelt dit nadrukkelijk aan de wetenschappelijke attitude van een afgestudeerde MMT'er. Bij kennisvergaring putten de MMT'ers uit zowel (fundamenteel) wetenschappelijk onderzoek als uit patiëntgebonden wetenschappelijk onderzoek.

Het praktijkgericht onderzoek bestaat uit verschillende pijlers: het betrekken van casuïstiek uit de praktijk als onderzoeksthema en het leren om casuïstiek uit de beroepspraktijk te onderbouwen met theorie, gericht op het verbeteren van de beroepspraktijk. In vergelijking met de bacheloropleiding Fysiotherapie, is er bij MMT sprake van een toenemende complexiteit van vraagstukken en een grotere mate van zelfstandigheid bij de behandeling van complexe ziektebeelden. De onderzoekende houding komt terug in alle leerlijnen, zij het in verschillende mate. Het meest in het oog springend zijn de leerlijnen Beroepsontwikkelaar en Beroepsinnovator die leiden tot de masterthesis. Deze leerlijnen bestaan uit modules waarin methodologische aspecten van manueel therapeutisch ingrijpen aan bod komen, naast statistiek en het zelfstandig uitvoeren van een onderzoek.

MMT werkt samen met het Kenniscentrum Zorginnovatie. Zo zijn de lectoren, docenten en de hoofddocent betrokken bij de inhoud en het niveau de leerlijnen Beroepsinnovator en Specialist. De samenwerking met het Kenniscentrum Zorginnovatie zorgt er voor, dat er sprake is van een aangescherpte onderzoeksagenda binnen de fysiotherapie-masteropleidingen.

Zo zal dit kalenderjaar, 2018, één gezamenlijke onderzoekslijn voor deze drie opleidingen starten en daarmee de afzonderlijke leerlijn Beroepsinnovator vervangen. Het auditpanel stelt vast, dat de samenwerking tussen MMT en de lectoraten intensiveert. Zo spelen de hieraan verbonden lectoren in toenemende mate een rol binnen de opleiding zoals bij de vormgeving, uitvoering en beoordeling van de onderzoekscomponent. Het auditpanel vindt het van belang dat deze samenwerking zich bestendigt.

Studenten wijzen er op, dat docenten hen wat betreft onderzoek en kritisch vermogen uitgedagen doordat zij doorvragen tijdens lessen. Ook wijzen studenten er op, dat zij halverwege de opleiding al een 'andere beroepsbeoefenaar' zijn geworden, dat zij over meer diepgaande kennis beschikken en beter in staat zijn te reflecteren op hun handelen. Het werkveld, zo geven zij aan, verwacht niet alleen manueel therapeuten die *evidence based* werken, maar die tevens kritisch reflectief handelen en daarbij hun handelen verantwoorden. De MMT'er verschilt dan ook duidelijk van een bachelor opgeleide fysiotherapeut, zo geven studenten aan.

Instroom en begeleiding

MMT-studenten hebben een fysiotherapie-opleiding afgerond. Zij voldoen daarmee aan het competentieprofiel van de BIG-geregistreerde fysiotherapeut. Verder beschikken zij over een relevante werkplek om aan MMT-praktijkopdrachten te werken. Voor studenten met een CKR registratie (Centraal Kwaliteitsregister Fysiotherapie) op het terrein van manuele therapie en voor masteropgeleiden uit het fysiotherapeutische domein, is het mogelijk om vrijstelling aan te vragen bij de examencommissie.

Voor alle studenten MMT geldt, dat zij al een aantal jaren werkzaam zijn in de beroepspraktijk, in de regel als fysiotherapeut. Uit gesprekken met studenten blijkt, dat er sprake is van een ruime mate van intrinsieke motivatie en dat zij gericht voor deze opleiding hebben gekozen (en die zij vaak ook zelf financieren). Door hun praktijkgerichtheid zijn zij wel minder geneigd om vanuit theoretische concepten te redeneren. Zij ervaren de studielast als: 'valt wel mee'. Het aantal studenten dat de opleiding voortijdig verlaat, is gering: de laatste vijf jaar één á twee per studiejaar. Van belang is wel om werk, privé en opleiding goed te plannen. Studenten vinden het collegiaal samenzijn op de opleiding een belangrijk pluspunt, het levert hen meer op dan thuis studeren met digitale voorzieningen.

Studenten lopen stage op hun eigen werkplek. Daarnaast lopen zij 90 uren stage bij een ervaren manueel therapeut. Een stagebegeleider uit de praktijk en een stagedocent vanuit MMT verzorgen de begeleiding. Voor beide begeleiders geldt, dat zij master opgeleid zijn en minimaal drie jaar als manueel therapeut werkzaam zijn (geweest). Studenten zijn tevreden over de begeleiding. In de leerlijn Stage is de begeleiding een belangrijke component omdat bij deze leerlijn de ontwikkeling tot master opgeleide professional centraal staat. De programmaleider van MMT is voor studenten het eerste aanspreekpunt als het studie aangelegenheden betreft.

Internationalisering

Binnen de kaders van internationalisering werkt de opleiding samen met drie Vlaamse universiteiten: Leuven, Antwerpen en Gent. Tussen deze universiteiten en MMT vindt uitwisseling van docenten plaats. Twee Rotterdamse docenten nemen deel aan Vlaams onderzoek op het gebied van pijn. Twaalf studenten participeren in dit onderzoek binnen de kaders van hun masterthesis. De opleiding biedt docenten gelegenheid om een internationaal netwerk op te bouwen, om workshops en congressen in het buitenland te bezoeken en hier een (poster)presentatie te verzorgen. Voorbeelden hiervan zijn een posterpresentatie tijdens het European Congress of Epidemiology, het verzorgen van een presentatie tijdens een IFOMT congres in Schotland en het bezoeken van het wereldcongres op het terrein van fysiotherapie, het WCPT congres, in Zuid-Afrika. De opleiding geeft aan studenten meer te willen stimuleren om deel te nemen aan congressen in binnen- en buitenland.

Tevens wil zij meer samenwerken met vergelijkbare masteropleidingen in het buitenland. Het auditpanel stemt in met beide initiatieven omdat internationalisering nog verder uitgewerkt kan worden binnen de opleiding.

Docenten en hun inzet

Het docententeam MMT bestaat uit een kernteam van vijf leerlijnverantwoordelijken, waaronder twee voor de leerlijn Specialist, en een programmaleider. Daarnaast beschikt de opleiding over een vaste schil docenten en nodigt zij voor specifieke thema's gastdocenten uit. Verschillende MMT-docenten verzorgen ook lessen bij andere opleidingen in het fysiotherapeutisch domein; omgekeerd verzorgen docenten van de masteropleidingen Kinderfysiotherapie en Sportfysiotherapie lessen bij MMT. Daarmee vergroten de drie masteropleidingen hun team en ontstaat er meer massa en deskundigheid. Voor alle docenten geldt, dat zij als (gespecialiseerd) fysiotherapeut werkzaam zijn (geweest) en minimaal masteropgeleid zijn. Uit het teamprofiel blijkt verder dat de opleiding beschikt over docenten met een ondernemersachtergrond. Drie docenten volgen een promotietraject op een voor de opleiding relevant terrein, één docent is recent gepromoveerd. De hoofddocent is verantwoordelijk voor de verbinding tussen de masteropleidingen rond fysiotherapie en het Kenniscentrum Zorginnovatie. Tevens werkt hij als docent binnen de specialistenleerlijn. De opleiding moedigt haar docenten aan om te publiceren. Uit een publicatielijst blijkt dat negen van de zeventien docenten hebben gepubliceerd in zowel Nederlandstalige als Engelstalige tijdschriften waaronder *Physical Therapy*, *Clinical Experimental Rheumatology* en het *European Journal of Physiotherapy*.

De opleiding investeert in de didactische scholing van haar docenten: een meerderheid van hen heeft inmiddels een didactische scholing afgerond. Nieuwe docenten krijgen een *quick start* aangeboden op het terrein van didactiek. Van belang is dat ook deze groep docenten op korte termijn een volledige didactische scholing kunnen volgen, zo geeft het auditpanel aan. Studenten zijn tevreden over de docenten en waarderen hun didactische aanpak, kennis en vaardigheden met een ruime vier op een vijf puntsschaal. Een punt van aandacht is om ook gastdocenten in de door de opleiding gehanteerde didactiek mee te nemen.

Verder hebben docenten zitting in de curriculumcommissie van de opleiding. Zij controleren jaarlijks het curriculum op actualiteit en beroepsrelevantie. Dit gebeurt op basis van hun eigen praktijkervaring, op basis van input vanuit de beroepenveldcommissie en vanuit hun contacten met het werkveld. Een docent heeft als docentvoorzitter zitting in de opleidingscommissie die verder bestaat uit een student afkomstig uit ieder cohort. Zij geven de onderwijsmanager gevraagd en ongevraagd advies over opleidingsgerelateerde kwesties.

Voorzieningen

Het auditpanel heeft de voorzieningen bezocht waar studenten en docenten gebruik van maken. Bij de voorzieningen gaat het speciaal voor fysiotherapie ingerichte lokalen en praktijklokalen met behandelafelns. Verder beschikt MMT over praktijklokalen (*skills lab*) voor lessen waar tevens vakspecifieke hulpmiddelen beschikbaar zijn. De voorzieningen zijn sober daar waar het laboratoria betreft, maar bieden studenten wel de gelegenheid om hun kennis en vaardigheden in de praktijk te toetsen. Het auditpanel merkt in dit verband op, dat de opleiding de voorzieningen verder kan moderniseren en op dit terrein samenwerkt met andere masteropleidingen op het vakgebied fysiotherapie. Studenten kunnen, behalve van de bibliotheek van de hogeschool, ook gebruik maken van de bibliotheek van het Erasmus Medisch Centrum. Er is een elektronische leeromgeving voor multimediale ondersteuning, digitale groepsruimten en cursusspecifieke informatie. Studenten geven aan, dat docenten tijdens de lessen artikelen inbrengen en zij deze vervolgens ook *online* zetten. Van *blended learning* zijn wel voorbeelden besproken tijdens de audit, maar dit moet de opleiding nog verder ontwikkelen.

De opleiding gebruikt *N@tschool* als elektronische leeromgeving. Studenten vinden hier alle lesmateriaal en de opdrachten waar ze individueel of in groepsverband aan werken. Via Osiris hebben studenten toegang tot hun studievoortgang gegevens. Studenten vinden de onderwijsleeromgeving ruim voldoende, al zijn sommige zaken waaronder roosterwijzigingen en het terugvinden van informatie niet altijd goed geregeld. Voor het management vormt dit een punt van aandacht omdat het zelf signaleert dat hier verbeteringen mogelijk zijn.

Weging en Oordeel

Het auditpanel stelt vast dat de opleiding verschillende didactische werkvormen hanteert die aansluiten bij de doelgroep. Studenten kiezen veelal juist voor deze opleiding omdat zij uitgaat van het biopsychosociaal model. De leerlijnen zijn goed gekozen, van belang is om de nieuwe leerlijn rondom Management en Zorg verder te integreren in de opleiding. De onderzoekscomponent is in het curriculum verwerkt en biedt de student voldoende basis om aan zijn thesis te werken en om wetenschappelijke literatuur te kunnen lezen, te begrijpen en toe te passen. De begeleiding van studenten is in orde en, ook op dit punt, afgestemd op de doelgroep. Het team docenten is toegerust om de verschillende studieonderdelen te verzorgen. Het docententeam beschikt over voldoende expertise op het terrein van onderzoek. Positief in dit verband is dat een deel van het team docenten promoveert. De internationale component is aanwezig hoewel de opleiding op dit punt nog een tandje kan bijschakelen. De voorzieningen zijn van voldoende niveau, een aantal organisatorische zaken hebben de permanente aandacht van de opleiding. Het auditpanel beoordeelt standaard 2 als 'voldoende'.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Inrichting toetssysteem

Het systeem rond toetsen is duidelijk vormgegeven waarbij taken en verantwoordelijkheid zijn benoemd en alle bij toetsing betrokken partijen zoals de examencommissie, de toetscommissie en de curriculumraad, in ruime mate *in control* zijn, zo stelt het auditpanel vast. Zij hebben essentiële zaken rond het toetsen goed vastgelegd waaronder: het toetsplan, de toetsconstructie en deskundigheidsbevordering. De onderzoeksagenda van de examencommissie richt zich met name op de kwaliteit van toetsing en het afstudeerniveau. Zo zorgt zij er voor dat individuele toetsen gecontroleerd worden op kwaliteit en is zij nauw betrokken bij de kwaliteitszorg rondom het hele afstudeerproces (zie hierna).

De manueel therapeutische beroepspraktijk vormt het uitgangspunt bij de toetsing. Zoals de opleiding het zelf uitdrukt: toetsen zijn levensecht en nodigen uit tot activiteit en tot het reflecteren op zowel kennis als vaardigheden. De opleiding toetst kennis, vaardigheden en houding zoveel mogelijk integraal, dus in samenhang en niet los van elkaar. Bij de ontwikkeling van een toets zijn ten minste twee toetsontwikkelaars betrokken; vakinhoudelijk deskundigen zijn verantwoordelijk voor de ontwikkeling van een toets. Alle docenten die als examinator betrokken zijn bij het toetsprogramma, zijn praktijkdeskundig en didactisch opgeleid. MMT zet kalibratie in als middel om de kwaliteit van toetsbekwaamheid te borgen. Centraal bij kalibratiesessies staat de mate waarin examinatoren eenduidig en objectief beoordelen. Binnen MMT beschikken inmiddels de eerste examinatoren over de Basis Kwalificatie Examinering. Beleid van IvG is dat alle examinatoren in 2020 deze BKE hebben behaald.

Het toetsbeleid dat MMT hanteert, is conform het IvG-beleid en is beschreven in het toetsplan MMT. De opleiding actualiseert haar toetsplan iedere twee jaar. De afdeling Onderwijs & Kwaliteit analyseert toetsen en beoordeelt deze op validiteit, betrouwbaarheid, inzichtelijkheid, belasting en efficiëntie. Met de resultaten van dit onderzoek gaat de opleiding, de toets- en examencommissie vervolgens aan de slag. De opleiding hanteert verschillende toetsvormen waaronder kennistoetsen en casuïstiek, maar ook individuele opdrachten, waaronder assessmenttoetsen, maken deel uit van het palet aan toetsen. In een competentiedekkingsmatrix heeft de opleiding duidelijk uitgewerkt welke toetsvorm zij hanteert bij de verschillende modules. Hieruit is af te leiden dat zij kennis toetst bij modules waarbij ziektebeelden centraal staan (zoals: *shoulder- and arm syndromes* of bij *cervical spine syndromes*). Zij toetst deze modules tevens op basis van het 'assessment redeneren'. Binnen elk van de vier leerlijnen (Specialist, Beroepsontwikkelaar, Management van Zorg (m.i.v. 2016/9) en Stage/Intervisie/Supervisie/Communicatie) is sprake van een mix aan toetsvormen. Zo werken studenten binnen de leerlijn Stage/ Intervisie/Supervisie/Communicatie aan hun Persoonlijk Opleidingsplan, aan videotoetsen en cliëntverslagen. Tijdens de lessen op het gebied van communicatie in het eerste en tweede studiejaar, besteedt de opleiding aandacht aan het methodisch verantwoord kunnen communiceren met zowel cliënten als andere beroepsbeoefenaren. De opleiding toetst de competentie op het gebied van communicatie met een videotoets. Het eindniveau toetst zij in het assessment binnen de leerlijn Specialist.

Studenten zijn tevreden over de toetsing. Zij geven tijdens het auditgesprek aan, dat zij de leerdoelen, de inhoud en de opbouw van de toetsen en de beoordeling ervan duidelijk vinden. Zij weten aan de hand van de modulebeschrijvingen wat ze moeten leren en wat er van hen verwacht wordt. De opleiding toetst op een valide wijze: de toetsen meten wat ze moeten meten. Studenten dienen bij het maken van alle toetsen theorie en praktijk te combineren en daarbij hun eigen handelen te legitimeren vanuit de theorie. Bij het opstellen van toetsen maakt de opleiding gebruik van toetsmatrijzen, ook werkt zij met *rubrics* zoals bij het assessment.

Het auditpanel heeft tijdens de audit verschillende toetsen bestudeerd en komt daarbij tot de volgende bevindingen. Bij de toetsing is sprake van een ruime variatie, zowel wat betreft de variatie in toetsvorm als wat betreft de variatie in vraagstelling. Over de jaren heen is er sprake van toenemende complexiteit in de vraagstelling. MMT toetst op verschillende niveaus, overeenkomstig de Pyramide van Miller waarbij sprake is van: weten (kennis om het beroep te kunnen uitoefenen), weten hoe (de student gebruikt de verworven kennis bij de oplossing van praktijkproblemen), laten zien (veelal tijdens een MMT stage) en doen (beoordelaars beoordelen het handelen van de student in de beroepspraktijk).

Studenten beoordelen het toetsprogramma als 'goed': "er zit alles in om uiteindelijk een goede manueel therapeut te worden". De toetsbelasting ervaren zij als 'behoorlijk pittig', juist omdat de assessments klinisch redeneren en vaardigheden op één dag vallen.

Toetsing van het afstudeerniveau

Het afstudeerprogramma bestaat uit eindproducten van de vier leerlijnen, de stageleerlijn uitgezonderd. Met deze eindproducten toetst MMT alle competenties op eindniveau. Samengevat toetst de opleiding de leerlijn Specialist op basis van het Assessment Technische Vaardigheden, het Assessment Klinisch Redeneren en een kennistoets. De leerlijn Beroepsontwikkelaar rondt de student af met een masterthesis. De (oude) leerlijn Management en Organisatie toetst de opleiding op basis van een *swot*-analyse en een implementatieplan en met een educatief praktijkbezoek. Voor de nieuwe leerlijn Managen van de Zorg geldt dat MMT dit toetst door de student een projectverslag te laten schrijven en een presentatie te laten verzorgen.

De wijze waarop de opleiding het eindniveau toetst, beoordeelt het auditpanel als veelzijdig: studenten moeten zowel mondeling als schriftelijk op basis van verschillende toetsvormen laten zien dat zij de beoogde eindkwalificaties beheersen en dat zij theorie en praktijk integraal gebruiken (bijvoorbeeld: het praktisch handelen wordt ondersteund door theorie). Dit alles op masterniveau. Dit geldt ook voor de wijze waarop de opleiding het afstudeerprogramma heeft vormgegeven waarbij de student een onderzoeksthema kiest, hierover met de begeleider in gesprek gaat om vervolgens een uitgebreid onderzoeksvoorstel te schrijven. Na een *go*-besluit van twee docenten start de student met het verder analyseren van literatuur, het verzamelen van data en het schrijven van de thesis.

Beoordeling

Het auditpanel heeft om het eindniveau te kunnen vaststellen verschillende afstudeerproducten en de bijbehorende beoordelingsformulieren bij de opleiding opgevraagd, deze bestudeerd en beoordeeld. Hiertoe behoorden de mastertheses en twee beoordelingsformulieren (eerste en tweede beoordelaar), de *swot*-analyse met het implementatieplan en bijbehorend beoordelingsformulier, de beoordelingsformulieren Assessment Klinisch Redeneren en Assessment Technische Vaardigheden en het educatief praktijkbezoek. De assessments worden afgenomen door twee docent-assessoren die tevens in de beroepspraktijk werkzaam zijn.

De eindkwalificaties toetst én beoordeelt MMT op individuele basis. Zij werkt bij de beoordeling altijd volgens het vier-ogenprincipe. Externen spelen een adviserende rol bij beoordelen. De eindverantwoordelijkheid ligt altijd bij de opleiding. In handreikingen voor studenten gaat de opleiding dieper in op de wijze van voorbereiding, begeleiding, de te bepalen cesuur en de beoordeling van toetsen.

Studenten zijn tevreden over de feedback die zij krijgen op toetsen en de afstudeerwerken: deze is inzichtelijk en navolgbaar. Waar dit niet het geval is, kunnen zij hierover uitgebreid in gesprek met de docent-beoordelaar. Het auditpanel stelt vast dat de beoordeling van toetsen en afstudeerproducten inzichtelijk is en studenten inderdaad in ruime mate van feedback voorziet.

De wijze waarop de opleiding de beoordeling van de verschillende afstudeerwerken, waaronder de *swot*-analyse, het implementatieplan en de masterthesis, heeft georganiseerd is goed; meerdere kalibratiesessies liggen aan de beoordelingen ten grondslag. Zo gebeurt de beoordeling van de masterthesis door twee examinatoren waarvan er minimaal één gepromoveerd is of een promotietraject volgt. Examinatoren beoordelen onafhankelijk van elkaar de theses. De opleiding betreft de lector 'Bewegen naar gezondheid' bij de beoordeling van een thesis als beide beoordelaars het niet eens zijn of indien hun oordeel meer dan twee punten afwijkt, hetgeen overigens slechts incidenteel gebeurt. De opleiding wil bij het eindassessment ook een externe deskundige betrekken zodat er op dit punt externe kalibratie plaatsvindt.

Weging en Oordeel

Sedert de laatste accreditatie heeft MMT het toetsbeleid in al haar facetten een forse kwaliteitsimpuls gegeven. Zo is er sprake van een goed vormgegeven en daarmee inzichtelijk toetsbeleid. De concrete uitwerking hiervan in de competentiedekkingsmatrix is een prima voorbeeld. De toetsanalyse is prima uitgevoerd. De door het auditpanel bestudeerde toetsen en beroepsopdrachten representeren het masterniveau; zij zijn als toets betrouwbaar en valide. Bij de beoordeling van beroepsopdrachten past de opleiding het vier-ogenprincipe toe. Het door MMT vormgegeven afstudeertraject is goed en biedt studenten uitgebreid gelegenheid om zijn kennis en kunde te tonen. De legitimatie van het mastereindniveau is goed geborgd, mede door in voorkomende gevallen hierbij ook de lector te betrekken. Positief is het auditpanel over de inspanning van de opleiding om de externe legitimering van het eindniveau verder te versterken. Het auditpanel beoordeelt standaard 3 als goed.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Oordeel auditpanel over afstudeerniveau

Het auditpanel heeft voorafgaand aan de audit de onder standaard 3 genoemde afstudeerwerken bestudeerd en beoordeeld. Behalve vijftien mastertheses waren dit *swot*-analyses met een implementatieplan, verschillende beoordelingsformulieren van assessments alsmede van een aantal studenten hun educatief praktijkbezoek. Het auditpanel stelt vast dat de opleiding haar studenten met deze brede *range* aan afstudeerproducten in voldoende mate in de gelegenheid stelt om hun masterniveau te bewijzen.

Het auditpanel heeft zich voorafgaand aan de audit uitgebreid verdiept in de mastertheses. Uit de door het auditpanel geselecteerde theses blijkt, dat de door studenten gekozen onderwerpen/thema's voldoende representatief zijn voor het vakgebied. Zo trof het auditpanel een thesis aan waarbij de intrabeoordelaarsbetrouwbaarheid werd getoetst van een meetinstrument (*hand held* dynamometer) uit de manueel therapeutische praktijk, een andere thesis richtte zich op een sportblessure (hamstring) en een derde thesis had als onderwerp lage rugpijn. Bestudeerde theses bevatten in een aantal gevallen vrijwel uitsluitend Engelstalige literatuur waarbij verwezen naar en/of geciteerd wordt uit tijdschriften op het terrein van manuele therapie maar ook naar tijdschriften voor andere (para)medische disciplines (bijvoorbeeld: *Manual Therapy, BMC Musculoskeletal Disorders, Clinical Sports Medicine en Journal of Sports Rehabilitation*). Het auditpanel beschouwt dit als belangrijk omdat het studenten ook voor hun latere professionele carrière op het spoor zet om regelmatig internationale vakliteratuur te raadplegen en op de hoogte te blijven van internationale ontwikkelingen in het vakgebied. Een kenmerk van een (para)medische professional.

Uit de door het auditpanel bestudeerde theses blijkt dat de master afgestudeerde manueel therapeut zich als een professional etaleert; het panel kwalificeert het afstudeerniveau van de studenten als 'masterniveau'. Er is sprake van zowel een voldoende breed als voldoende gevarieerd onderzoeksrepertoire. Het panel ziet in de theses terug dat de start van het onderzoek, de literatuur en het onderzoeksdesign goed verzorgd zijn. Wel verdienen de interpretatie van uitkomsten van onderzoek en de specifieke methodologische keuzes nog aandacht. De theses laten zien dat het *evidence based* handelen een centraal punt is binnen de opleiding, bijvoorbeeld (1) de effectiviteit van manuele therapie gecombineerd met oefen therapie bij a-specifieke nekpijn op de korte termijn en (2) het verband tussen de uitslag van een bepaalde schouderbeweging gemeten met een goniometer en het blote oog. Het auditpanel constateert voorts dat uit de theses blijkt dat studenten, om het onderzoek te kunnen uitvoeren, toegang hebben tot specifieke medische onderzoeksapparatuur en de onderzoeksgegevens. De bestudeerde theses reflecteren in voldoende mate het door de opleiding gehanteerde beroepsbeeld. Het oordeel van het auditpanel over de bestudeerde en mastertheses komt, zoals onder standaard 3 al aangegeven, overeen met het oordeel van de beoordelaars/examinatoren van MMT.

Het auditpanel moedigt het initiatief van het Instituut voor Gezondheidszorg aan, om studenten te laten afstuderen binnen de thema's van de afstudeeragenda van het Kenniscentrum Zorginnovatie. Zo genereert MMT kennis voor de opleiding en het werkveld en neemt het kennisvolume binnen een thema toe, doordat verschillende cohorten studenten op elkaars afstudeeronderzoek kunnen aansluiten.

Werkveld en alumni

Uit gesprekken met vertegenwoordigers van het werkveld en de alumni bleek, dat zij tevreden zijn over het afstudeerniveau van MMT-studenten. Verder geven alumni aan, en dit is voor het auditpanel een belangrijk punt, dat zij in hun professie verder zijn gegroeid en in staat zijn om hun eigen handelen te legitimeren vanuit geldende professionele kaders. Daarmee sluit hun bevinding aan bij een kernwaarde van de opleiding.

Weging en Oordeel

Door hun masterthesis laten studenten zien dat zij in staat zijn om internationale literatuur te zoeken, te raadplegen en te gebruiken in hun thesis. De theses zijn methodologisch van voldoende niveau. Zowel alumni als het werkveld zijn tevreden over afgestudeerden. De mastertheses reflecteren zowel de positionering als de profilering van de opleiding zoals eerder onder standaard 1 geformuleerd. Voor het auditpanel is daarmee de cirkel rond en beoordeelt het standaard 4 als 'voldoende'.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het gekwalificeerd docententeam van de hbo-masteropleiding Manuele Therapie van de Hogeschool Rotterdam zorgt ervoor dat het afnemende werkveld beschikt over startbekwame hbo-afgestudeerde *Masters of Science* die vakinhoudelijk en wat vaardigheden betreft voldoende zijn toegerust.

- Het auditpanel beoordeelt standaard 1 met betrekking tot de doelstellingen en eigen profilering als 'voldoende'.
- Het auditpanel beoordeelt standaard 2 met betrekking tot het programma, het personeel en de voorzieningen als 'voldoende'.
- Het auditpanel beoordeelt standaard 3 met betrekking tot het toetsen en beoordelen als 'goed'.
- Het auditpanel beoordeelt standaard 4 met betrekking tot het gerealiseerde niveau als 'voldoende'.

Op grond van de beslisregels van de NVAO komt het auditpanel tot het eindoordeel 'voldoende' voor de hbo-masteropleiding Manuele Therapie in de variant deeltijd van de Hogeschool Rotterdam.

Het panel adviseert de NVAO de hbo-masteropleiding Manuele Therapie van de Hogeschool Rotterdam te accrediteren voor een periode van zes jaar.

6. AANBEVELINGEN

Hierna volgen een beperkt aantal aanbevelingen die volgen uit de eerder in deze rapportage beschreven bevindingen.

- De opleiding heeft een duidelijk visiedocument opgesteld. Op het terrein van internationalisering ziet het auditpanel in dit verband nog ruimte voor verdere ontwikkeling. Zo kunnen docenten in het kader van docentmobiliteit deelnemen aan internationale trajecten en is verdere samenwerking mogelijk met buitenlandse partners op basis van het Rotterdamse profiel.
- De beroepenveldcommissie is nu beperkt wat omvang betreft. De huidige leden zijn prima, maar breidt de samenstelling uit met een aantal (gepromoveerde) manueel therapeuten.
- De keuze voor de nieuwe leerlijn vanaf 2016, Managen en Zorg is goed. Zorg dat deze leerlijn goed aansluit op/bij de andere leerlijnen en 'indaalt' in het curriculum.

BIJLAGE I**Scoretabel**

Scoretabel paneloordelen Hogeschool Rotterdam hbo-masteropleiding Manuele Therapie deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	V
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	V
Standaard 3. Toetsing	G
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	V
Algemeen eindoordeel	V

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-masteropleiding Manuele Therapie, Hogeschool Rotterdam. Datum locatiebezoek: 23 maart 2018.

8.30 – 9.30	aankomst panel <i>Vooroverleg panel</i>	
9.30 – 9.45	INLEIDEN – <i>Introductie/film</i>	Karin Buijs, onderwijsmanager Karel Opraus, programmaleider
9.45 – 10.45	PROGRAMMA MMT	<u>Leden curriculumraad:</u> John Bos, leerlijn specialist Ben van Koppen, leerlijn specialist Jannie van Seters, leerlijn stage Jurryt de Vries, leerlijn beroepsinnovator (<i>voorheen: beroepsontwikkelaar</i>) Vincent Kortleve, leerlijn management van zorg (<i>voorheen: management en organisatie</i>)
11.00 – 11.30	AFSTEMMEN – <i>Opleiding en Kenniscentrum</i> – <i>Onderzoeksprogramma</i>	<u>Docenten leerlijn beroepsinnovator:</u> Jurryt de Vries Sanneke Don Mark van Velzen Maarten Schmitt, lector Kenniscentrum, Zorginnovatie
11.30 – 12.30	TOETSING EN KWALITEIT – <i>Kwaliteit onderwijs</i> – <i>Toetskwaliteit</i> – <i>Borging eindniveau</i>	Hylke Melsert, voorzitter examencommissie Maurice Harder, lid toetscommissie Mascha Mochtar, voorzitter opleidingscommissie Jaap de Kroo, lid opleidingscommissie
Lunch, overleg panel, rondleiding		
14.00 – 14.45	AANSTUREN	Jeroen Oversier, directeur Karin Buijs, onderwijsmanager Karel Opraus, programmaleider
14.45 -15.30	OOPLEIDEN TOT PROFESSIONAL <i>Eindniveau en aansluiting</i>	Gert-Jan Kleinrensink, lid beroepenveldcommissie Bas Heilbron, lid beroepenveldcommissie Marjolein Tetteroo, alumna Michel Bakker, alumnus
15.45 – 16.30	STUDEREN	Linda Snoek, jaar 1 Jaap de Kroo, jaar 2, en lid opleidingscommissie Ben van der Valk, jaar 2 Marjolein Hellemons, jaar 3 Gabrielle Grootsholte, jaar 3
16.30 – 16.45	Pending issues	
16.45 – 17.30	Overleg panel	
17.30 – 18.00	Terugkoppeling	

Werkwijze

Bij de beoordeling van de opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland" van september 2016. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het panel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door de opleiding geleverde documentatie, heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de deeltijd variant.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geleidingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtname van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

De visitatie binnen het cluster 'Hbo-master Fysiotherapie' is uitgevoerd door de visitatiebureaus Hobéon en de NQA waarbij Hobéon en de NQA verschillende hogescholen beoordelen: Saxion Hogeschool, Hogeschool Utrecht, Hogeschool Rotterdam en Avans Hogeschool bv door Hobéon, SOMT en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen door de NQA. Gedurende het traject hebben de voorzitters van de betrokken kernpanels met elkaar afgestemd over zowel de opzet als de focuspunten van de audits.

Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2016'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien i) standaard 1 'onvoldoende' is, ii) een of twee standaarden 'onvoldoende' en herstel binnen twee jaar niet realistisch en haalbaar is of iii) drie of meer standaarden 'onvoldoende'.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'voldoende' zijn indien ten minste twee standaarden 'voldoende' zijn, waaronder in elk geval standaard 1, en herstel van de tekortkoming(en) bij de 'onvoldoende' standaarden realistisch en haalbaar is binnen twee jaar.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste alle standaarden minimaal voldoende zijn en twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste alle standaarden minimaal 'voldoende' worden bevonden en twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatierapport opleiding.
- Domeinspecifiek referentiekader en de leerresultaten van de opleiding.
- Schematisch programmaoverzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - leerresultaten, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht/aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel:
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid.
- Overzichtslijst van *alle* eindwerken van de laatste twee jaar (of van portfolio's/werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid).
- Jaarverslag examencommissie en verslagen opleidingscommissie.
- Toetsopgaven en beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.

Het auditpanel heeft de volgende eindwerken bestudeerd en beoordeeld¹:

Aantal	Studentnummer
1	0906169
2	0892817
3	0906445
4	0906447
5	0892825
6	0906442
7	0818533
8	0892816
9	0892810
10	0765750
11	0906154
12	0892835
13	0906748
14	0892822
15	0906450

¹ Om redenen van privacy vermelden wij hier uitsluitend studentnummers. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditteam.

BIJLAGE IV Overzicht auditpanel

Naam visitatiegroep:	hbo-master Fysiotherapie
----------------------	--------------------------

Samenstelling en expertise van de panelleden die zijn ingezet.

Naam	Rol	Expertise						Naam Instelling
		Vakinhoud	Internationaal	Onderwijs en toetsing	Werkveld	visitatie-/ audit	Studentzaken	
De heer drs. R.B. van der Herberg	Voorzitter			x		x		Hogeschool Rotterdam
De heer drs. J.K.C. Bloo	Lid	x	x		x	x		Hogeschool Rotterdam
De heer prof. dr. E.E.M.C. Witvrouw	Lid	x	x	x	x			Hogeschool Rotterdam
De heer E. Wesselink	Studentlid						x	Hogeschool Rotterdam
De heer drs. G.W.M.C. Broers	Secretaris					x		x

Korte functiebeschrijvingen (cv's) van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam panellid	Korte functiebeschrijving van de panelleden
De heer drs. R. B. (Ruud) van der Herberg	De heer Van der Herberg beschikt over uitgebreide expertise op het terrein van kwaliteitszorg in het (hoger) onderwijs en op het terrein van accreditatie van opleidingen in het (hoger) onderwijs. Naast zijn voormalig schoolleiderschap is hij de afgelopen jaren bij een groot aantal audits als voorzitter betrokken geweest.
De heer drs. J.K.C. (Hans) Bloo	De heer Bloo is gezondheids-/bewegingswetenschapper en verbonden aan het Samenwerkingsverband PMI-Roessingh Research and Development en de UTwente. Tevens is hij eigenaar van het Paramedisch Instituut Rembrandt.
De heer prof. dr. E.E.M.C. (Erik) Witvrouw	De heer Witvrouw is voltijds docent aan de UGent, vakgroep Revalidatiewetenschappen.
De heer E. (Eddo) Wesselink	De heer Wesselink is onlangs afgestudeerd bij de master Fysiotherapie aan de Hogeschool Utrecht.

Op 20 november 2017 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding Hbo-master Manuele Therapie van de Hogeschool Rotterdam, onder het nummer #006054.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl